

Ny offentlig tjenestepensjon

- Pensjonsforum 9. mars 2018
- Ragnar Bøe Elgsaas, spesialrådgiver LO

LOs nestleder Tor Arne Solbakken og NHO-leder Kristin Skogen Lund på NHOs pensjonskonferanse tirsdag. Foto: Fredrik Bjerkes

Arbeidsminister Anniken Hauglie sier arbeidet med å få til endringer i offentlig tjenestepensjon er gjenopptatt.

Offentlig tjenestepensjon

- Offentlig tjenestepensjon er tjenestepensjonsordninger som er opprettet for dem som er ansatt i stat, kommunene, helseforetak eller bedrifter med offentlig tilknytning.
- Full pensjon utgjør 66 prosent av sluttlønnen før levealdersjustering, men forutsetter normalt en medlemstid i ordningen på 30 år, og en gjennomsnittlig stillingsprosent på 100. Ved kortere medlemstid og lavere gjennomsnittlig stillingsprosent blir pensjonen tilsvarende redusert.
- Fleksibelt uttak er ikke mulig. Det betyr at det ikke er mulig å ta ut pensjon og fortsette å arbeide samtidig.

Vil ha pensjonsendring til våren

LOs nestleder Tor Arne Solbakken går gjerne i forhandlinger om endringer i offentlig tjenestepensjon allerede neste år.

PENSJON

Anita Hoemsnes
Oslo

Pensjon i offentlig sektor henger igjen som et lodd i det norske pensjonssystemet fem år etter innføringen av pensjonsreformen i 2011. Mens ansatte i privat sektor har tilpasset seg ny folketrygd, og gjennom det har muligheten til å jobbe ved siden av å ta ut pensjon fra 62 år, får offentlig ansatte trekk i utbetalt pensjon dersom de har

lyst til å fortsette å bidra i arbeidslivet etter at de har oppnådd pensjonsalder.

To spor

Selv om tariffoppgjøret våren 2017 er et mellomoppgjør, og dermed tradisjonelt ikke tar opp i seg større temaer som pensjon, er ikke LO-nestleder Tor Arne Solbakken fremmed for å gjøre et unntak.

– Vi kan godt forhandle om offentlig tjenestepensjon i 2017. Jo før jo heller, sier han.

Etter planen skulle forhandlingene om offentlig tjenestepensjon skje ved oppgjøret i vår, men regjeringen sa nei. Forklaringen var todelt. Den første delen av forklaringen gikk ut på at arbeidsorganisasjonene ville ha strekrett på resultatet av forhandlingene. Det ville ikke regjeringen gi. Den andre var at regjeringen først vil ha på plass samordningsregler mellom ny folketrygd og offentlig

tjenestepensjon for de offentlig ansatte som er over 62 år.

Ifølge arbeidsminister Anniken Hauglie er arbeidet med å få til endringer i offentlig tjenestepensjon tatt opp igjen.

– Vi ble ikke enige i vår. Vi tok en pause i sommer, men arbeidsgruppen kom sammen igjen i september. Stemningen er god, og velviljen er der. Nå jobbes det med to spor. Det ene er samordningsreglene for de eldste. Det andre er en felles løsning for offentlig sektor, sier Hauglie.

Hun har ikke satt noen tidsplan for arbeidsgruppen.

– Vi vil bruke den tiden vi har for å komme frem til en god løsning. Det er ikke aktuelt å gå til storting med et forslag det ikke er enighet om, sier Hauglie.

Økt levealder slår inn for fullt
Til tross for at de offentlig ansattes pensjonssystem ikke er blitt

tilpasset pensjonsreformen, blir de likevel omfattet av det største innsparingsstøkket i pensjonsreformen: levealdersjustering. Det slår inn for fullt i år, etter en ti års innfasingsperiode. Levealdersjustering betyr at pensjonen din blir justert ut fra forventet gjestående levealder for ditt årskull.

– Levealdersjusteringen er dobbel så bratt som vi trodde i 2005. Den er som en rakett som slår inn i pensjonssystemet, sa LO-nestleder Solbakken på NHOs pensjonskonferanse tirsdag.

For både ansatte i privat og offentlig sektor vil levealdersjustering få store konsekvenser for pensjonen. Mens ansatte i privat sektor har større fleksibilitet til å ta ut pensjon samtidig som de fortsetter å jobbe, er den eneste måten offentlig ansatte kan kompensere på, å jobbe lenger.

Ifølge en utredning fra SSB må offentlig ansatte som er født etter

1970, trolig jobbe til de er opp i 70-årene for å oppnå full pensjon.

– Vi må få en løsning på levealdersjusteringen. Det er nøkkelen, sier Solbakken.

Han sier ytterligere innføring over flere år kan være en løsning. Solbakken mener levealdersjusteringen slår ut offentlig ut.

– For dem som jobber i litt-somme yrker, er det ingen mulighet å jobbe lenger for å kompensere for økt levealder. Vi må finne en løsning for denne gruppen.

Tror mer på 2018

NHO-leder Kristin Skogen Lund tror ikke det blir forhandlinger om offentlig tjenestepensjon allerede i 2017.

– Men vi må ha kommet et godt stykke videre i arbeidet neste år, slik at vi er klare til hovedoppgjøret i 2018, sier hun.

anita.hoemsnes@dn.no

Innføring av levealdersjustering og regulering som i Folketrygden

Beholdt pensjonsmodell

Uavklarte forhold

1. **Samordningsregler:** ikke regler for samordning av tjenstepensjon med folketrygd opptjent etter nye regler i folketrygden
 2. **Individuell garanti:** Proposisjonen lover en «særskilt vurdering av behovet for eventuelle justeringer» for 1959+
- Organisasjonene mente departementets skisse fra 2012 var for dårlig, bl.a.
 - Samordningsreglene ga for lave pensjonsnivåer
 - Opptjente rettigheter ikke tilstrekkelig ivaretatt

Enighet om pensjon i offentlig sektor

Det er oppnådd enighet om en ny pensjonsløsning for offentlig sektor, mellom regjeringen og LO, Unio, YS og Akademikerne.

LO-kongressens vedtak om offentlig tjenstepensjon

- LO legger til grunn at det fortsatt skal være en felles pensjonsordning i offentlig sektor som innenfor rammene av en påslagsmodell baseres på følgende
 - Kjønnsnøytrale og livsvarige pensjoner
 - Reguleringsbestemmelser som i Folketrygden
 - Overføringsavtalen videreføres
 - En godt tilpasset AFP/tidligpensjonsordning

AFP/tidligpensjonsordning

- Privat AFP-ordning sikrer mobilitet mellom sektorene og tetter hull
- Betinget tjenstepensjon er en forsikret AFP. Et vesentlig element i avtalen.
- Tidligpensjonstillegget sikrer de første årskullene som må gå av tidlig.

Prosess – ny offentlig tjenestepensjon

- «Fase 3»:
 - Frist for tilbakemelding til ASD: 1. juli.
 - LO skal ha uravstemning i LO Kommune og LO Stat
 - Medlemmene bestemmer!
- «Fase 4»:
 - Gjenstående temaer:
 - Alderspensjon til personer med særaldersgrense
 - Alderspensjon til uføre
 - AFP?

Oppfølging av pensjonsavtale

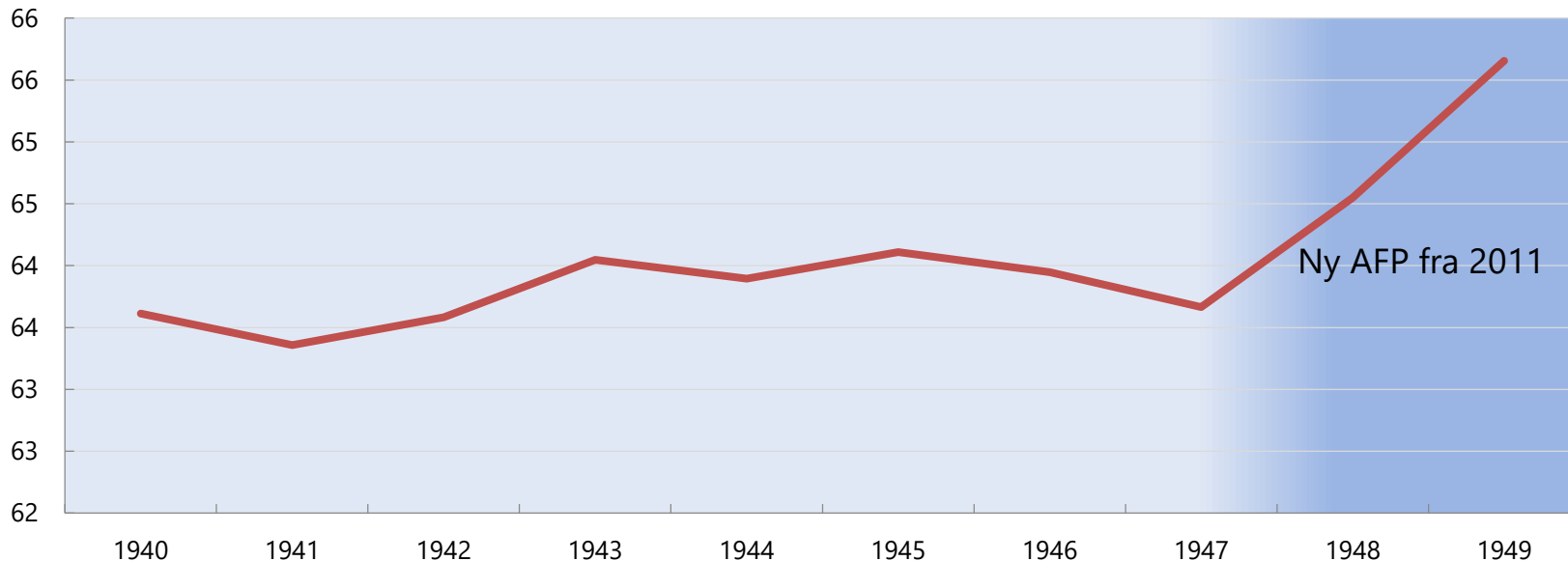
- Implementering skal følges av partene gjennom Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd.
- «Dersom det skjer store, uforutsette endringer i forutsetningene for pensjonsavtalen, kan partene endre avtalen. Endringer som kan utløse dette, er eksempel være endringer i AFP-ordningen i privat sektor.»
- Evalueres innen 1.1. 2030.

AFP i privat sektor: Arbeidstakerne har bidratt!

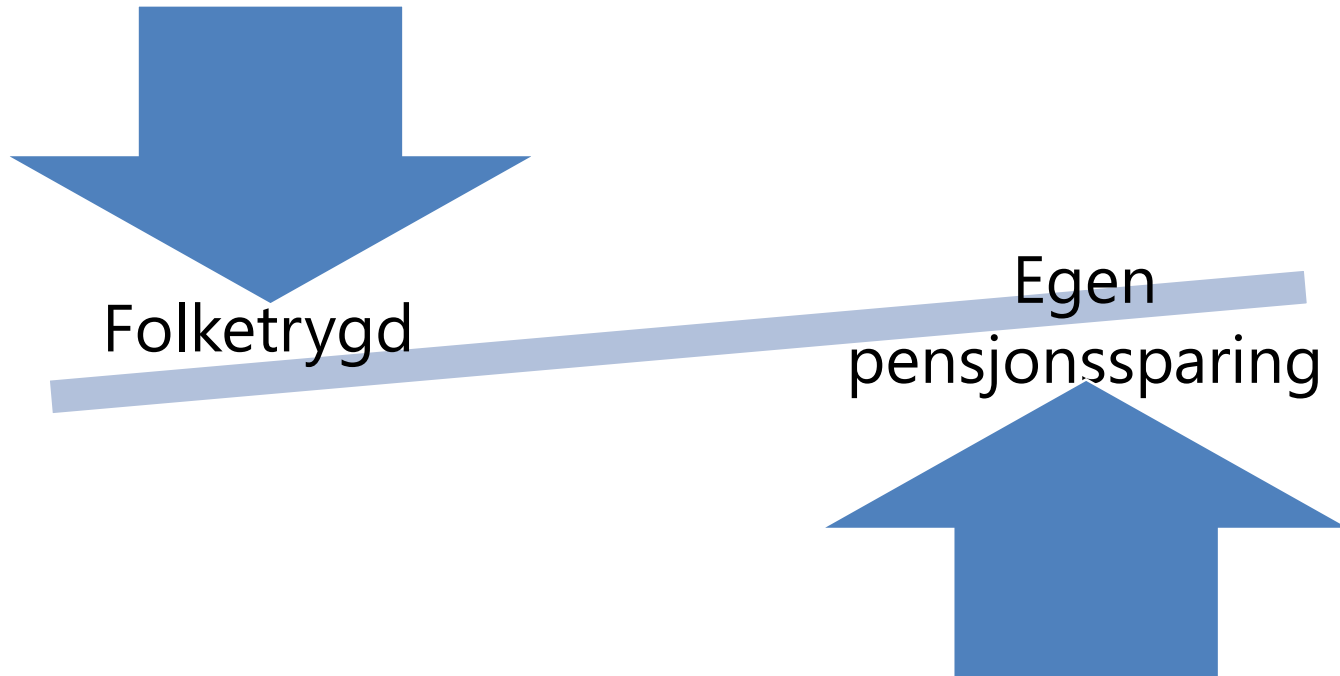

Evalueringen av
privat AFP 2017

Midtre avgangsalder blant yrkesaktive ved 61 år i private virksomheter med AFP etter fødselsår

Pensjon

LOs strategi for å styrke pensjonene i en tid med levealdersjustert Folketrygd

- Styrke opptjeningen i alle supplerende ordninger
 - AFP
 - OTP
 - Pensjonskapitalbevis
 - Fripoliser
 - Offentlig tjenestepensjon

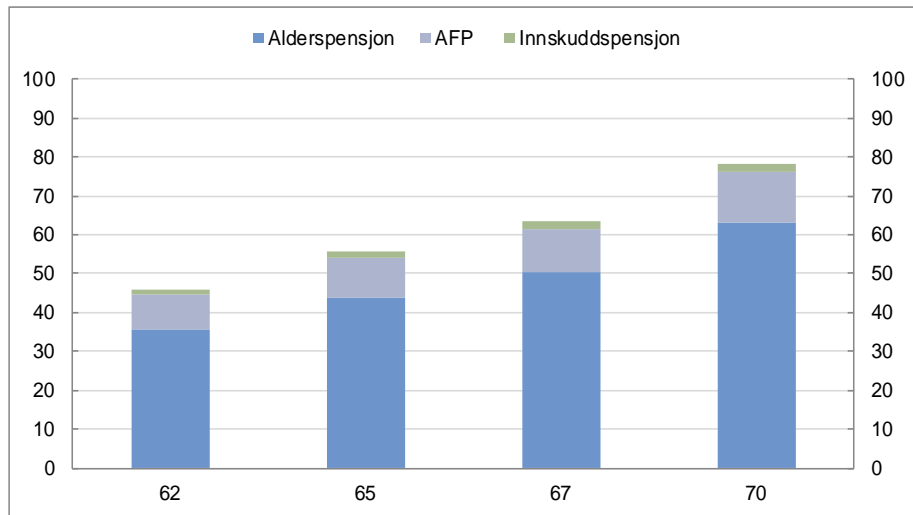
Krever nivåheving gjennom spleiselag

- I forbindelse med evalueringen av AFP starte arbeidet med den generelle nivåheving.
- Dette bør skje under aktiv medvirkning fra lovgivere og arbeidsgivere.
- Det er viktig at levealdersjusteringen ikke forsterker sosiale skjevheter knyttet til forskjeller i levealder mellom ulike grupper i befolkningen.
- Nivåhevingen må skje gjennom et spleiselag der både staten og partene i arbeidslivet bidrar.

1. Sliterne får uverdig lav pensjon

Figur 1.1 Alderspensjon fra folketrygden, AFP og tjenestepensjon tilsvarende 2 prosent innskudd fra 1 G. Ved ulike uttaksaldre og samtidig avgang. Inntekt 5 G. Mann født i 1963. Kompensasjonsgrad på uttakstidspunktet. Prosent

AFP er omregnet til ett-nivåuttak. Opptjening av alderspensjon og AFP regnes fra fylte 22 år, innskuddspensjon fra 2006. Innskuddspensjon er her omregnet til livsvarig utbetaling.

Kilde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

2. Svakheter ved ordningen

- 1 av 4 faller utenfor ordningen i løpet av kvalifiseringsperioden og mister hele pensjonen
- Svak sammenheng mellom innskudd og ytelse. Mange unge og enkelte bedrifter verdsetter ikke AFP.
- Mulig underfinansiering ved at premien ikke dekker utbetalingene når ordningen er moden (langt fram)

Krav til OTP

- Opptjening fra første krone

- OTP gjelder ikke for

- de under 20 år

- de i mindre enn 20% stilling

- lønn under 1G (ca. kr. 93.000,-)

- Ansettelse under 1 år

- ✓ Regjeringen har nå foreslått at også ansettelse under 1 år gir OTP

AFP i oppgjøret

Sikring av ytelser til sliterne

- Levealdersjusteringa virker raskere enn antatt i 2008
 - Utfordrende for de som ikke har muligheter til å kompensere for økt levealder med å stå lengre i jobb
- For å sikre sliterne krever LO:
 - Et forlenget kompensasjonstillegg i AFP-ordningen
 - Et eget tillegg til sliterne ved tidlig avgang

Tetting av «hull» i AFP – flere alternativer

1. Lemping på kvalifikasjonskravene
2. Ny tilleggsytelse for de som faller ut
3. Legge om AFP til en gradert ytelse, dvs. gå fra 0/1 til en andel basert på antall år i en AFP-bedrift
 - Må unngå krav om balanseføring
4. Legge om AFP til en fondert og forsikret(hybrid) tjenstepensjon
 - Krever også dobbel innbetaling i avviklingsperioden og medvirkning fra staten i omleggingsfasen